

GENERATIONENVERMÄCHTNIS:

 **LASST DER
JUGEND
DIE ZUKUNFT!**

cajewitz stiftung 

SCHRIFTENREIHE DER
DR. WALTER UND MARGARETE
CAJEWITZ-STIFTUNG
BAND 8

ЗАВЕЩАНИЕ ПОКОЛЕНИЙ:

 **ДАЙТЕ
МОЛОДЕЖИ
БУДУЩЕЕ!**

PETER-ALEXIS ALBRECHT
Herausgeber / Издатель / Видавник

ЗАПОВІТ ПОКОЛІНЬ:

 **ДАЙТЕ
МОЛОДІ
МАЙБУТНЄ!**



Inhalt

Содержание

Зміст

■	PROLEGOMENA / ПРОЛЕГОМЕНА / ПРОЛЕГОМЕНА	12
	Peter-Alexis Albrecht	

Teil / Часть:

1	LITERATUR als Annäherungs- und Verständigungsmedium	18
	ЛИТЕРАТУРА как средство сближения и понимания	18

A	Prolog / Пролог	20
	Peter-Alexis Albrecht	

B	I. LEONHARD KOSSUTH	22
	Multinationale Literatur der UdSSR: „Sowjetliteratur“ beim Verlag „Volk und Welt“	

	ЛЕОНАРД КОШУТ	30
	Многонациональная литература СССР: „Советская литература“ в издательстве „Фольк унд Вельт“	

	II. SVETLANA RUSSOVA	40
	Das breite Spektrum der gegenwärtigen russischen Literatur: Tendenzen und Personen	

	СВЕТЛАНА РУССОВА	43
	Современная русская литература: Разнообразие стилей и тенденций	

C	Conclusio / Вывод	46
	Peter-Alexis Albrecht	

Teil / Часть:

2	RECHT als Medium auf der Suche nach Gerechtigkeit	48
	ПРАВО как средство поиска справедливости	48

A	Prolog / Пролог	50
	Peter-Alexis Albrecht	

B	I. YURI SAFOKLOV	51
	Zur Atypik der Gewaltenteilung in der Russischen Föderation. Prolegomena zu einer wissenschaftlichen Betrachtung der verfassungsrechtlichen Entwicklung	

	ЮРИЙ САФОКЛОВ	58
	Об атипичности разделения властей в Российской Федерации. Размышления о научной оценке конституционно-правового развития	

	II. VERONIKA HORRER	65
	Richterliche Unabhängigkeit in der Russischen Föderation (Berliner Wissenschafts-Verlag 2017) Ein der Publikation vorangestelltes Vorwort (in: Horrer 2017, S. 11 ff.) von PETER-ALEXIS ALBRECHT „Zur Setzung und Umsetzung von Recht“	

	ВЕРОНИКА ХОРРЕР	69
	Независимость судей в Российской Федерации (Берлинское научное издательство 2017) Вступительное предисловие к публикации (в: Хоррер 2017, стр.11 и сл.) ПЕТЕРА-АЛЕКСИСА АЛЬБРЕХТА „Для установления и осуществления права“	

C	Conclusio / Вывод	73
	Peter-Alexis Albrecht	

Teil / Часть / Частина:

3 GENERATIONENGESPRÄCHE mit Studierenden aus dem Osten als rationale und emotionale Erlebnisebenen 76

ДИАЛОГ ПОКОЛЕНИЙ со студентами стран Востока как рациональные и эмоциональные уровни опыта 76

ДІАЛОГ ПОКОЛІНЬ зі студентами країн Сходу як раціональні та емоційні рівні досвіду 76

A Prolog / Пролог / Пролог 80
Peter-Alexis Albrecht

B Essays / Эссе / Есе 1–15

I.

Oligarchische Ökonomie im Osten und kapitalstarke Dominanz der Ökonomie im Westen verdrängen weltweit Recht und Menschenrechtsgarantien 86

Олигархическая экономика на Востоке и капиталистическое господство в экономике на Западе заменяют во всем мире закон и гарантии прав человека 86

Олігархічна економіка на Сході та капіталістичне панування в економіці на Заході замінюють у всьому світі закон і гарантії прав людини 86

1 **ЄВГЕНІЯ І АННА ЦВІРКУН (Україна)** 88
Україна – демократична, соціальна та правова держава:
Право і правова реальність

YEVHENIIA UND ANNA TSVIRKUN (Ukraine) 90
Die Ukraine – ein demokratischer und sozialer Rechtsstaat:
Recht und Rechtswirklichkeit

2 **МАРИЯ НАУМОВА (Российская Федерация)** 92
Социальное неравенство как удар по правовому равенству и экономическому росту

MARIIA NAUMOVA (Russische Föderation) 95
Soziale Ungleichheit als Angriff auf rechtliche Gleichheit und wirtschaftliches Wachstum

3	ВІКТОРІЯ-АННА ОЛІЙНИК (Україна) Соціальна нерівність і шляхи до соціальної справедливості	98
	VIKTORIIA-ANNA OLIIYUK (Ukraine) Soziale Ungleichheit und Wege zu sozialer Gerechtigkeit	101
<hr/>		
4	НИКИТА ОСТРОВСКИЙ (Российская Федерация) Тезисы о ситуации в постсоветском пространстве	104
	NIKITA OSTROVSKII (Russische Föderation) Thesen zur Lage im postsowjetischen Raum	106
<hr/>		
5	АЛІНА КУЦ-КАРПЕНКО (Україна) Світ соціальної рівності та стабільності	108
	ALINA KUTS-KARPENKO (Ukraine) Die Welt der sozialen Gleichheit und Stabilität	111
<hr/>		
	II.	
	Hoffnung auf Steuerung durch Recht in traditionellen Problembereichen von Cyber-Räumen und Arbeitsrecht	114
	Надежды на правовое регулирование традиционных проблемных областей киберпространства и трудового права	114
	Надії на правове регулювання традиційних проблемних областей кіберпростору і трудового права	114
6	РОМАН ГРИЩУК (Україна) Проблеми забезпечення кібербезпеки в Україні та перспективи її розвитку	115
	ROMAN GRYSHCYUK (Ukraine) Probleme des Schutzes der Cyber-Sicherheit in der Ukraine und Perspektiven ihrer Entwicklung	118
<hr/>		
7	АННА БРЕДИХІНА (Российская Федерация) Аспекты трудового права как часть механизма управления	120
	ANNA BREDIKHINA (Russische Föderation) Aspekte des Arbeitsrechtes und rechtliche Steuerung	123
<hr/>		

III.

	Konkrete Hoffnung auf Rechtsstärke im intra- und internationalen Recht, im Recht der Vereinten Nationen und im Völkerrecht	126
	Конкретная надежда на юридическую силу национального и наднационального права, права Организации Объединенных Наций и международного права	126
	Конкретна надія на юридичну силу національного та наднаціонального права, права Організації Об'єднаних Націй і міжнародного права	126
8	ЮЛИЯ ЯЛУНЕР (Российская Федерация) Соотношение рыночной экономики и социального государства в правовом государстве: взгляд Европейского суда по правам человека и российский опыт	128
	YULIA YALUNER (Russische Föderation) Das Verhältnis zwischen Marktwirtschaft und Sozialstaat in einem Rechtsstaat: Sicht des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte und die russische Erfahrung	130
9	ЮЛИЯ НАДТОЧЕЙ (Российская Федерация) Централизация и децентрализация в федерации. Роль исполнительной власти и права в экономике	133
	YULIA NADTOCHEI (Russische Föderation) Zentralisierung und Dezentralisierung in der Föderation. Die Rolle der Exekutive und des Rechts in der Wirtschaft	136
10	ОСТАП ГУНКЕВИЧ (Україна) „Поганий мир кращий, ніж хороша війна“	138
	OSTAP HUNKEVYCH (Ukraine) „Schlechter Frieden ist besser als guter Krieg“	140
11	АНАСТАСИЯ КОНДРАТЕНКО (Российская Федерация) Право как гарант сохранения мира	142
	ANASTASIIA KONDRATENKO (Russische Föderation) Recht als Garantie der Friedenssicherung	144

IV.

	Große Hoffnungen: Glokalisierte Lösungen für kulturell und ökonomisch freie, aber global durchsetzungsfähige Regionen	146
	Великие надежды: глокализированные решения для культурно и экономически свободных, но глобально стойких регионов	146
	Великі надії: глокалізовані рішення для культурно і економічно вільних, але глобально стійких регіонів	146
12	ВОЛОДИМИР РОСТОЦЬКИЙ (Україна) Національна самоідентифікація в умовах глобалізації	148
	VOLODYMYR ROSTOTSKYI (Ukraine) Nationale Selbstidentifikation zu Zeiten der Globalisierung	150
13	ИНТИГАМ МАМЕДОВ (Российская Федерация) Современные реалии развития федерализма	152
	INTIGAM MAMEDOV (Russische Föderation) Föderalismus und seine aktuelle Entwicklung	155
14	ЄВГЕНІЙ РУФАНОВ (Україна) Децентралізація влади в Україні	157
	YEVHENII RUFANOV (Ukraine) Dezentralisierung der Macht in der Ukraine	159
15	МАКСИМ ВЕНГЕРОВ (Российская Федерация) Низкий уровень политического участия и его влияние на общество и государство	161
	MAXIM VENGEROV (Russische Föderation) Zur geringen Partizipation der Bevölkerung in Staat und Gesellschaft	164

C **Conclusio / Вывод / Висновки**

zu den russischen und ukrainischen Essays	166
Peter-Alexis Albrecht	
I. Die Freiheit des Zufalls als Prinzip	166
II. Interdisziplinarität als Erkenntnismedium	167
III. Lösungsansätze in interdisziplinärer und in intranationaler Verzahnung	167
IV. Gemeinsame ost-westliche Problemstellungen	168
1. Recht	168
2. Ökonomie	169
3. Globalisierung und Demokratie	171
V. Fazit	172
из русских и украинских эссе	173
Петер-Алексис Альбрехт	
I. Свобода случайности как принцип	173
II. Междисциплинарность как средство познания	174
III. Подходы к решениям в междисциплинарном и внутринациональном взаимодействии	174
IV. Общая проблематика Востока и Запада	174
1. Право	175
2. Экономика	176
3. Глобализация и демократия	177
V. Выводы	179
з російських і українських есе	180
Петер-Алексіс Альбрехт	
I. Свобода випадковості як принцип	180
II. Міждисциплінарність як засіб пізнання	181
III. Підходи до рішень в міждисциплінарній та внутрішньонаціональній взаємодії	181
IV. Загальна проблематика Сходу і Заходу	181
1. Право	182
2. Економіка	183
3. Глобалізація і демократія	184
V. Висновки	185

■ EPILOG / ЭПИЛОГ / ЕПІЛОГ

Peter-Alexis Albrecht

Friedensbrücken: Literatur! Recht! Jugend! 186

Миротворческие мосты: Литература! Право! Молодежь! 186

Миротворчі мости: Література! Право! Молодь! 186

Essay / Эссе / Есе

16 **ANNA KUSCHNIR-ROYT** 218
Eine nicht besiegbare Völkerfreundschaft

АННА КУШНИР-РОЙТ 220
Непобедимая дружба между народами

АННА КУШНІР-РОЙТ 222
Непереможна дружба між народами

Prolegomena Пролегомена Пролегомена

Peter-Alexis Albrecht



Dieses Buch folgt dem Anspruch und der Hoffnung, seitens Westeuropas eine friedliche und wirtschaftlich ausgeglichene Nähe zu den osteuropäischen Gesellschaften herzustellen. Dabei wird der Blick nicht auf eingefahrene politische Gleise gerichtet, sondern stützt seine zivilgesellschaftliche Hoffnung auf den zukunftsrelevanten Bereich der *Jugend*. Diese hat die Aufgabe der Herbeiführung sozialen Ausgleichs und das Recht auf Nachhaltigkeit für ihre Zukunft.

Wir müssen die Nachbarschaft zu den östlichen Nachbarn in den gleichen Rang heben wie die zu den westlichen. Wenn schon nicht das Leid, das Deutschland den Völkern des Ostens und Russlands mit den meisten Toten des Zweiten Weltkriegs verbrecherisch bereitet hat, für Deutschland Verpflichtung genug ist, so leitet sich ein manifestes Handlungsgebot zusätzlich aus der *Charta von Paris (1990)* ab: Dem grundlegenden internationalen Abkommen über die Schaffung einer neuen friedlichen Ordnung in Europa nach dem Ende der Ost-West-Konfrontation zum Ende des zweiten Jahrtausends.

Die Staats- und Regierungschefs von 32 europäischen Ländern sowie den USA und Kanada erklärten am 21. November 1990 die Spaltung Europas für beendet und riefen in der Präambel der Charta zu Organisationsformen eines friedlichen Dreiklangs von Demokratie, Marktwirtschaft und internationaler Kooperation



Эта книга выражает призыв и надежду на восстановление мирной и экономически сбалансированной близости к восточноевропейским обществам со стороны Западной Европы. При этом взор устремлен не на проторенные политические пути, а на надежду гражданского общества – на *молодежь*, которая строит будущее. Именно перед ней поставлена задача создания социального равенства и она имеет право на прочность её будущего.

Мы должны придать такое же значение соседству к нашим восточным соседям, как мы его придаем к нашим западным. Если Германии недостаточно тех жестоких страданий, которые она во Второй мировой войне нанесла народам Востока и России с наибольшим количеством жертв, то в её действиях она должна хотя бы конкретно следовать обязательствам, следующим из Парижской хартии (1990) – основополагающего международного соглашения о создании нового мирного порядка в Европе после окончания конфронтации между Востоком и Западом в конце второго тысячелетия.

Главы государств и правительств 32 европейских стран, а также США и Канады, 21 ноября 1990 года заявили о том, что наступил конец разделению Европы, и призвали в преамбуле Хартии к мирной триаде демократии, рыночной экономики и международного сотрудничества. Это были только



Ця книга висловлює заклик і сподівання на відновлення мирної та економічно збалансованої близькості до східноєвропейських суспільств зі сторони Західної Європи. При цьому погляд спрямований не на протоптані політичні шляхи, а на надію громадянського суспільства – на *молодь*, яка буде майбутнє. Саме перед нею поставлено завдання створення соціальної рівності і вона має право на міцність її майбутнього.

Ми повинні надати таке ж значення суспільству до наших східних сусідів, як ми надаємо до наших західних. Якщо Німеччині недостатньо тих жорстоких страждань, які вона у Другій світовій війні завдала народам Сходу і Росії з найбільшою кількістю жертв, то в її діях вона повинна хоча б конкретно дотримуватися зобов'язань, що випливають із *Паризької хартії (1990)* – основоположної міжнародної угоди про створення нового мирного порядку в Європі після закінчення конфронтації між Сходом і Заходом в кінці другого тисячоліття.

Глави держав і урядів 32 європейських країн, а також США і Канади, 21 листопада 1990 року заявили про те, що настав кінець поділу Європи, і закликали в преамбулі Хартії до мирної триади демократії, ринкової економіки та міжнародного співробітництва. Це були тільки (на жаль) красиві слова для хороших намірів.

auf. Das waren (leider nur) schöne Worte für schöne Absichten.

Zwei Jahrzehnte später ist der Kalte Krieg wiederaufgelebt. Militärblöcke stehen sich in Konfrontation gegenüber. Sanktionen ersetzen nach dem tektonischen Zusammenbruch östlicher Wirtschaftssysteme das Ziel einer ausgleichenden ökonomischen Kooperation. Anstatt die Sicherheitsinteressen Russlands – vor dem Hintergrund dessen historisch einmaligen friedlichen Rückzugs auf eigenes Territorium – international und konsensual vertraglich zu regeln, ist von westlicher Politik der imperialen Methode militärischer Nato-Konfrontation und der Ausbreitung wirtschaftlicher EU-Dominanz der Vorzug eingeräumt worden. Die realen Möglichkeiten der Charta von Paris sind für Bemühungen um ökonomischen und regionalen Interessenausgleich zwischen Russland und der Krimregion sowie der Ostukraine nicht realisiert worden. Der Geist der Charta von Paris ist verfliegen. Wirtschaftliche Sanktionen und militärische Konfrontation bestimmen die Tagesordnung der Politik.

Die Politik hat den Status als ziviler Reformträger verspielt. Sie hat sich in Interessen verrannt und hinter Abhängigkeiten verschanzt. Man muss die Politik als Lösungsmedium wohl vergessen. Mit politischen Parteien und Apparaten, die alle paar Jahre ein Kreuz abfordern und das als demokratisches Freiheitsverständnis ausgeben, geht die *repräsentative* Demokratie in eine Endrunde. Sie ist für die Zukunft der Demokratie als eine Gemeinschaftsordnung, die keine wirksamen Mitwirkungsebenen für alle Bürger verfügbar macht, offenbar überholt. Es bedarf der Aktivierung von plebiszitären und deliberativen Elementen. Es mangelt an mitwirkenden Beteiligungen und an geregelten kommunikativen Kooperationsformen. Ernsthafte Reformansätze dieser Art finden sich erst selten auf der Welt. Eine neue auszurufende Charta, in der Aufbruchsstimmung ähnlich der von Paris, müsste zivilgesellschaftlich mit Elementen der Demokratiereform politik- und machtfern für ganz Europa gerade von und durch Jugend erlebbar gemacht werden.

(к сожалению) красивые слова для хороших намерений.

Два десятилетия спустя возобновилась „холодная война“. Между военными блоками нарастает конфронтация. После тектонического краха восточных экономических систем цель сбалансированного экономического сотрудничества заменяют санкции. Вместо того, чтобы на международном уровне консенсуально урегулировать интересы безопасности России – на фоне ее исторически беспрецедентного мирного отступления на свою территорию, политика Запада предоставила преимущество имперскому методу военной конфронтации НАТО и распространения экономического господства ЕС. Реальные возможности Парижской хартии по усилиям сбалансирования экономических и региональных интересов между Россией, Крымом и Восточной Украиной не были реализованы. Дух Парижской хартии исчез. Политическую повестку дня определяют экономические санкции и военная конфронтация.

Политика потеряла свой статус носителя гражданских реформ. Она запуталась в интересах и скрылась за зависимостями. Политику как средство для принятия решений нужно забыть. *Представительная* демократия с её политическими партиями и аппаратами, которые каждые несколько лет требуют крестика на выборах и представляют это как демократическое понимание свободы, переходит в её заключительную фазу. Как общественный порядок, который не обеспечивает эффективный уровень участия всех граждан, она для будущего демократии очевидно устарела. Требуется активация плебисцитарных и делиберативных элементов. Отсутствуют активное участие и регулируемые формы коммуникативного сотрудничества. Серьезные подходы к реформам такого рода встречаются в мире редко. Новая Хартия, которая провозглашает дух оптимизма, подобного духу Парижа, при помощи молодежи должна стать осязаемой для гражданского

Через два десятиліття відновилась „холодна війна“. Між військовими блоками нарастає конфронтація. Після тектонічного краху східних економічних систем мету збалансованого економічного співробітництва замінюють санкції. Замість того, щоб на міжнародному рівні консенсуально врегулювати інтереси безпеки Росії – на тлі її історично беспрецедентного мирного відступу на свою територію, політика Заходу надала перевагу імперському методу військової конфронтації НАТО і поширення економічного панування ЄС. Реальні можливості Парижської хартії по зусиллям збалансування економічних і регіональних інтересів між Росією, Кримом і Східною Україною не були реалізовані. Дух Парижської хартії зник. Політичний порядок денний визначають економічні санкції і військова конфронтація.

Політика втратила свій статус носія цивільних реформ. Вона заплуталася в інтересах і заховалася за залежностями. Політику як засіб для прийняття рішень потрібно забути. *Представницька* демократія з її політичними партіями і апаратами, які кожні кілька років вимагають хрестика на виборах і представляють це як демократичне розуміння свободи, переходить в її заключну фазу. Як громадський порядок, який не забезпечує ефективний рівень участі всіх громадян, вона для майбутнього демократії очевидно застаріла. Потрібна активація плебисцитарних та деліберативних елементів. Відсутні активна участь і регульовані форми комунікативного співробітництва. Серйозні підходи до реформ такого роду зустрічаються в світі рідко. Нова Хартія, яка проголосить дух оптимізму, подібного духу Парижа, за допомогою молоді має стати відчутною для громадянського суспільства всієї Європи і містити елементи демократичних реформ, віддалених від політики і влади.

Neo-imperiale Allianzen sind historisch überholt, in welcher Konstellation auch immer. Der für Europa zuständige Abteilungsleiter im Außenministerium der Trump-Administration beschreibt aus deren Sicht „blinde“ westliche US-Verbündete, die unvorbereitet in eine existenzielle Auseinandersetzung mit den Großmächten Russland und China taumelten: „*Mit Trump in den Überlebenskampf*“ wurde der Artikel überschrieben. China und Russland werden aus dieser Sicht als Bedrohung für die ganze „*Kultur des Westens*“ eingestuft (Mitchell, US-Administration, Frankfurter Allgemeine Zeitung vom 7.6.2018, S. 8). Das gleiche gilt für imperiale Forderungen im Hinblick auf Anschlüsse blockfreier Staaten an mächtige wirtschaftliche Interessengeflechte. Betroffen ist aktuell die Ukraine, die sich stets – bei kontinuierlicher Aufrechterhaltung oligarchischer und korrupter Strukturen – zwischen einem Anschluss an EU-Interessen oder der Anbindung an die Eurasische Wirtschaftsunion entscheiden soll. Der richtige Weg wäre der, diesem Pufferstaat zwischen zwei Wirtschaftsblöcken einen „eigenen Weg“ mit gleichgewichtigen wirtschaftlichen Beziehungen zu beiden Blöcken zu gewähren, wie es z. B. die (viel kleinere) Kirgisische Republik handhabt. Die EU könnte mit einem Masterplan sekundieren und ökonomischen Ausgleich im Interesse europäischen Friedens anstreben. Indes: Die europäische Politik versagt gerade auf dieser Ebene.

Die Zivilgesellschaft als Friedensstifter ist aufgerufen zur realen Partnerschaft. Allein schon deshalb, um der europäischen Jugend in Ost und West die Zukunft zu sichern, wenn nicht zu retten. Die Präambel der Charta hört sich aktueller denn je an: „*Durch den Mut von Männern und Frauen, die Willensstärke der Völker und die Kraft der Ideen der Schlussakte von Helsinki, bricht in Europa ein neues Zeit-*

общества всей Европы и содержат элементы демократических реформ, отдаленных от политики и власти.

Неоимперские союзы исторически устарели, неважно в каком виде. Глава отвечающего за Европу департамента министерства иностранных дел администрации Трампа описывает „слепых“ западных союзников США, которые неуверенно движутся в направлении экзистенциального конфликта с крупнейшими державами – с Россией и Китаем. Заглавие его статьи „*Трамп в борьбе за выживание*“. Китай и Россия классифицируются в этом аспекте как угроза всей „*политической культуре Запада*“ (Митчелл, администрация США, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 7.6.2018, стр. 8). То же самое касается имперских требований в отношении вступления неприсоединившихся государств к мощным экономическим сетям интересов. В настоящее время это затрагивает Украину, которая постоянно должна выбирать (сохраняя олигархические и коррумпированные структуры) между соединением с интересами ЕС и связью с Евразийским экономическим союзом. Правильный путь состоял бы в том, чтобы разрешить этому буферному государству, находящемуся среди двух экономических блоков, найти „*собственный путь*“ сбалансированных экономических отношений с обоими блоками, как например, это сделала намного меньшая страна Кыргызская Республика. ЕС мог бы стать „*секундантом*“ такого мастер-плана и в интересах европейского мира добиваться экономического равновесия. Однако в этом плане европейская политика оказывается полностью несостоятельной.

Гражданское общество призывается к реальному партнерству в качестве миротворца для того, чтобы обеспечить будущее европейской молодежи на Востоке и Западе, или даже это будущее спасти. Преамбула к Хартии звучит более актуально, чем когда-либо: „*Благодаря мужеству мужчин и женщин, воле народа и силе идей в Хельсинкском Заключительном акте*

Неоімперські союзи історично застаріли, неважливо в якому вигляді. Глава відповідального за Європу департаменту міністерства закордонних справ адміністрації Трампа, описує „сліпих“ західних союзників США, які невпевнено рухаються в напрямку екзистенціального конфлікту з найбільшими державами – з Росією і Китаєм. Заголовок його статті „*Трамп в боротьбі за виживання*“. Китай і Росія класифікуються в цьому аспекті як загроза усій „*політичній культурі Заходу*“ (Мітчелл, адміністрація США, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 7.6.2018, стор. 8). Те ж саме стосується імперських вимог щодо вступу неприєднаних держав до потужних економічних мереж інтересів. В даний час це торкається України, яка постійно повинна вибирати (зберігаючи олігархічні і корумповані структури) між об'єднанням з інтересами ЄС і зв'язком з Євразійським економічним союзом. Правильний шлях полягав би в тому, щоб дозволити цій буферній державі, що знаходиться серед двох економічних блоків, знайти „*власний шлях*“ збалансованих економічних відносин з обома блоками, як наприклад, це зробила набагато менша країна Киргизька Республіка. ЄС міг би стати „*секундантом*“ такого майстер-плану та в інтересах європейського миру добиватися економічної рівноваги. Проте в цьому плані європейська політика виявляється повністю неспроможною.

Громадянське суспільство закликається до реального партнерства в якості миротворця для того, щоб забезпечити майбутнє європейської молоді на Сході і Заході, або навіть це майбутнє врятувати. Преамбула до Хартії звучить більш актуально, ніж коли-небудь: „*Завдяки мужності чоловіків і жінок, волю народу і силі ідей в Гельсінському Заключеному акті Європа вступає в*

alter der Demokratie, des Friedens und der Einheit an. Auf denn! Reichen wir allen Völkern des Ostens die Hand zur Versöhnung mittels ökonomischer Ausgleichsstrategien!

Die gemeinnützige Cajewitz-Stiftung, die in Berlin – gemäß ihres Satzungszwecks der *Altenhilfe* – Seniorinnen und Senioren kulturelle und soziale Förderungen anbietet, hat in Pankow als „*Einrichtung zwischen Ost und West*“ schon früh ihren Blick auf die östlichen Nachbarn gerichtet. Zahlreiche Bewohner der Stiftungshäuser hatten gesellschaftlich relevante Funktionen und Tätigkeiten in der DDR ausgeübt (vgl. Band 3 der Schriftenreihe der Cajewitz-Stiftung, 2011; Band 6, 2014). Mitbewohner der Stiftung aus westlichen Bundesländern und Bewohner der ehemaligen DDR kommunizieren regelmäßig über politische und gesellschaftliche Ereignisse und ihre Lebenserfahrungen (vgl. Band 7 der Schriftenreihe, 2017).

Am 3. April 2017 wurden bei einem mörderischen U-Bahn-Attentat in Sankt Petersburg 13 Menschen getötet und 51 verletzt. Das Brandenburger Tor wurde, anders als bei vorhergegangenen Anschlägen in aller Welt, bewusst und politisch gewollt *nicht* im Sinne trauernden Mitgeföhls in russischen Nationalfarben angeleuchtet. In der Berliner Öffentlichkeit und in der Presse machte sich Verwunderung und Unmut über die fehlende Trauerbekundung breit. Das explizite Ausbleiben einer Solidaritätsgeste war umso unverständlicher, als zwischen dem zuständigen Berliner Bezirk und der Stadt Sankt Petersburg eine Städtepartnerschaft besteht. Vor dem Hintergrund, dass Deutschland den Menschen dieser russischen Stadt durch mörderische Aushungerung im Zweiten Weltkrieg unermessliches Leid zugefügt hatte, führte die verweigerte Solidaritätsgeste als Ausdruck politischer Unkultur bei zahlreichen Berlinern zu offener Empörung und Scham. So auch bei Bewohnerinnen und Bewohnern der Seniorenzentren der Cajewitz-Stiftung.

Aus der Stiftung heraus wurde beschlossen, öffentlich Solidarität mit den Menschen des Ostens zu zeigen. Der Betsaal

Европа вступает в новую эпоху демократии, мира и единства. Давайте при помощи стратегий экономического равновесия протянем руку всем народам Востока для примирения!

Некоммерческий Фонд Кайевиц, который в соответствии с его уставной целью предлагает культурную и социальную поддержку пожилым людям, в Панково в „*Институте между Востоком и Западом*“ уже давно сосредоточил свое внимание на восточных соседях. Многие жители домов Фонда имели значимые общественные позиции и работали в ГДР (см. том 3 серии публикаций Фонда Кайевиц, 2011; том 6, 2014). Совместно проживающие жители Фонда из западных федеральных земель и из бывшей ГДР регулярно обмениваются информацией о политических и социальных событиях и об их жизненном опыте (см. том 7 серии публикаций, 2017).

3 апреля 2017 года погибли 13 человек и 51 получили ранения в результате теракта в метро в Санкт-Петербурге. В отличие от предыдущих террористических актов во всем мире, в этот раз Бранденбургские ворота для выражения скорбного сострадания политически сознательно *не* освещались в русских национальных тонах. Берлинская общественность и пресса выразили свое удивление и негодование из-за отсутствия выражения скорби. Явное отсутствие жеста солидарности было тем более непонятным, потому что между ответственным берлинским округом и городом Санкт-Петербург существует партнерство. На фоне того, что Германия убийственным голодом во время Второй мировой войны нанесла невероятные страдания народу этого русского города, отсутствие жеста солидарности стало выражением политической безкультурности и привело к открытому возмущению и стыду многих берлинцев, в том числе и жителей домов Фонда Кайевиц.

По инициативе Фонда было решено публично проявить солидарность с народами Востока. Молитвенный зал

нову епоху демократії, миру і єдності“. Давайте за допомогою стратегій економічної рівноваги протягнемо руку всім народам Сходу для примирення!

Некомерційний Фонд Каєвіц, який у відповідності з його статутною метою пропонує культурну і соціальну підтримку літнім людям, в Панково в „*Інституті між Сходом і Заходом*“ вже давно зосередив свою увагу на східних сусідів. Багато мешканців будинків Фонду мали значні суспільні позиції і працювали в НДР (див. том 3 серії публікацій Фонду Кайевиц, 2011; том 6, 2014). Жителі Фонду із західних федеральних земель та з колишньої НДР регулярно обмінюються інформацією про політичні та соціальні події та свій життєвий досвід (див. том 7 серії публікацій 2017).

3 квітня 2017 року загинули 13 осіб і 51 отримали поранення в результаті теракту в метро в Санкт-Петербурзі. На відміну від попередніх терористичних актів у всьому світі, на цей раз Бранденбурзькі ворота для вираження скорботного співчуття політично свідомо *не* освітлювалися в російських національних тонах. Берлінська громадськість і преса висловили своє здивування і обурення через відсутність висловлення скорботи. Явна відсутність жесту солідарності була тим більш незрозумілою, бо між відповідальним за це берлінським округом та містом Санкт-Петербург існує партнерство. На тлі того, що Німеччина убивчим голодом під час Другої світової війни завдала неймовірних страждань народу цього російського міста, відсутність жесту солідарності стала вираженням політичного безкультур'я, що призвело до відкритого обурення і сорому багатьох берлінців, в тому числі і жителів будинків Фонду Каєвіц.

За ініціативою Фонду було вирішено публічно проявити солідарність з народами Сходу. Молитовний зал колишнього

des *ehemaligen Jüdischen Waisenhauses* in Pankow – seit 2001 ein Ort des aktiven Gedenkens und weltlicher Kommunikation – dient öffentlichen Diskursen zu Themen der Zeit (vgl. Band 1 der Schriftenreihe der Cajewitz-Stiftung). Eine Trilogie mit der solidarischen Aussage „*Unser Nachbar Russland*“, die alle multinationalen Völker der untergegangenen Sowjetunion in Bezug nehmen sollte, wurde kurzfristig geplant und langfristig öffentlich sichtbar am Waisenhaus plakatiert: „*Literatur, Recht und Generationengespräche mit der Jugend aus Russland und der Ukraine*“ erschienen als angemessene und öffentlich umsetzbare Thematisierungen, die kulturelle und faktische Nachbarschaft zu den Gesellschaften des Ostens verdeutlichen können. Und gerade öffentliche Kommunikation über die Bearbeitung von Vergangenheit und gemeinsame Zukunftsperspektiven führt zu Annäherungen, die Klischees und Feindseligkeit beseitigen und friedliche Nachbarschaft sowie den Willen zu einer gemeinsamen Zukunft herbeizuführen in der Lage sind.

Was erwartet den Leser dieses Buches?

Sie oder ihn erwartet im **Teil 1** ein Über- und Einblick in die **multinationale Literatur** der ehemaligen UdSSR (*Leonhard Kossuth*) und eine Sichtung der Entwicklung neuerer Literatur im Russland der Gegenwart (*Svetlana Russova*). Das ist dem Bemühen geschuldet, Literatur als intra- und internationales Annäherungs- und Verständigungsmedium zu erfahren und erlebbar zu machen. Literarisches Erfassen kann Dimensionen eröffnen, die Analyse und Verstand nicht zu vermitteln in der Lage sind. Das gilt gleichermaßen für die fotografische Kunst der Schweizerin Irène Zandel, die dieses Buch mitträgt.

Im **Teil 2** geht es um **Recht** als Medium auf der Suche nach Gerechtigkeit. Es geht um die Durchleuchtung von zwei europäischen Rechtsprinzipien durch zwei junge juristische Forscher: Gewaltenteilung (*Yuri Safoklov*) und richterliche Unabhängigkeit in der Russischen Föderation (*Veronika Horrer*). Im Vordergrund stehen die Konstruktion und die Anwendung von

бывшего Еврейского приюта для детей-сирот в Панкове – с 2001 года место активного почтения памяти и гражданского общения, предназначен для публичных дискурсов по актуальным темам (см. том 1 серии публикаций Фонда Кайевиц). Трилогия с солидарным названием „*Наш сосед Россия*“, которая касалась бы всех многонациональных народов распавшегося Советского Союза, была спланирована в кратчайшие сроки и освещена на общедоступном месте бывшего приюта для детей-сирот. *Литература, право и диалог между поколениями с участием молодежи из России и Украины* стали подходящими и общедоступными темами, которые могли бы показать культурную и фактическую близость между народами Востока. Именно открытое общение о прошлом и об общих перспективах в будущем приводит к сближению, которое устраняет клише и враждебность, и которое способно обеспечить мирное соседство и стремление к общему будущему.

Что же ожидает читателей этой книги?

В **части 1** его (или её) ожидает обзор и ознакомление с **многонациональной литературой** бывшего СССР (*Леонард Кошут*) и взгляд на развитие новой литературы в современной России (*Светлана Руссова*) и стремление узнать и почувствовать в литературе национальное и интернациональное средство для сближения и понимания. Литературное восприятие может раскрыть масштабы, которые не могут передать анализ и разум. Это в равной степени относится и к фотографическому искусству, которое сопровождает эту книгу.

Часть 2 посвящена **праву** как средству поиска справедливости. Два европейских правовых принципа рассматриваются двумя молодыми юристами-исследователями: „Разделение власти“ (*Юрий Сафоклов*) и „Судебная независимость в Российской Федерации“ (*Вероника Хоррер*). Основное внимание уделяется структуре и при-

Еврейского притулка для детей-сирот в Панкові – з 2001 року місце активного вшанування пам'яті та громадського спілкування, призначений для публичних дискурсів з актуальних тем (див. том 1 серії публікацій Фонду Каєвиц). Трилогія з солідарною назвою „*Наш сусід Росія*“, яка стосувалася б усіх багатонаціональних народів колишнього Радянського Союзу, була спланована в найкоротші терміни і висвітлена в загальнодоступному місці колишнього притулку для дітей-сиріт. *Література, право та діалог між поколіннями за участю молоді з Росії та України* стали актуальними і загальнодоступними темами, які могли б показати культурну та фактичну близькість між народами Сходу. Саме відкрите спілкування про минуле і про загальні перспективи в майбутньому призводить до зближення, яке усуває кліше і ворожість, і яке здатне забезпечити мирне сусідство і прагнення до спільного майбутнього.

Що ж очікує читачів цієї книги?

У **частині 1** його (або її) очікує огляд та ознайомлення з **багатонаціональною літературою** колишнього СРСР (*Леонард Кошут*) та погляд на розвиток нової літератури в сучасній Росії (*Світлана Руссова*) і прагнення дізнатися та відчувати в літературі національний та інтернаціональний засіб для зближення та порозуміння. Літературне сприйняття може розкрити масштаби, які не можуть передати аналіз і розум. Це в рівній мірі відноситься і до фотографічного мистецтва, яке супроводжує цю книгу.

Частина 2 присвячена **праву** як засобу пошуку справедливості. Два європейських правових принципи розглядаються двома молодими юристами-науковцями: „Поділ влади“ (*Юрій Сафоклов*) і „Судова незалежність в Російській Федерації“ (*Вероніка Хоррер*). Основна увага приділяється структурі і застосуванню права на фоні правової

Recht vor dem Hintergrund von Rechtswirklichkeit. Das Ganze geschieht kritisch, aber ohne erhobenen Zeigefinger. Vor allem eine Bilanz von Fehlern auf beiden Seiten (was erst in Zukunft im Einzelnen zu zeigen sein wird) kann dazu führen, voneinander konkret zu lernen.

Teil 3 will die **intranationale Kommunikation** junger Studierender aus der Russischen Föderation und aus der Ukraine erfahrbar und erlebbar machen – durch Texte und Fotografien im Verlauf lebendiger und Annäherung erzeugender Kommunikation. Die Befunde eröffnen den Zugang zu einer jungen Generation von Ukrainern und Russen. Sie sind in der Lage, Vorurteile zu überwinden, rückwärtsgewandte imperiale oder nationale Lösungen als Produkte von Vergangenheit zu überwinden und die Zukunft in einem von Sozialausgleich getragenen und föderal oder dezentral organisierten freien Europa der Regionen zu suchen und zu finden. Das kann nur die Kraft der Jugend bewirken.

Und Seniorinnen und Senioren aus der Cajewitz-Stiftung haben im intensiven Diskurs über durchlebte Erfahrungsräume den Studierenden ein tragendes Generationenvermächtnis mitgegeben: Gebt der Jugend Brücken zum Frieden und lasst ihr die Zukunft!

Die dokumentierten drei Waisenhausgespräche der Trilogie 2017 „Unser Nachbar Russland“ möchten insgesamt einen von Erfahrung getragenen Beitrag für die Erkenntnis leisten, dass eine *aufgeklärte* westliche Öffentlichkeit den Völkern des Ostens aufgeschlossen, solidarisch und friedensorientiert gegenübersteht.

менению права на фоне правовой действительности. Все это проходит критически, но без „поднятого указательного пальца“. Только баланс ошибок обеих сторон (что по отдельности проявится только в будущем) может привести к тому, чтобы конкретно учился друг у друга.

Часть 3 направлена на то, чтобы позволить пережить и ощутить **внутринациональное общение** молодых студентов из Российской Федерации и Украины – с помощью текстов и фотографий в ходе оживленного общения, способствующего сближению. В итоге открывается доступ к молодому поколению украинцев и русских. Они способны преодолеть предрассудки и ретроспективные имперские или национальные решения как наследие прошлого, а также искать и найти будущее в социально сбалансированной, федеративной или децентрализованной свободной Европе. Такое может осуществить только сила молодежи.

И пожилые люди из Фонда Кайевиц в интенсивном дискурсе о накопленном опыте передали студентам основное завещание: Дайте молодому поколению миротворческие мосты и дайте ему будущее!

Задokumentированные три встречи в бывшем приюте для детей-сирот в трилогии 2017 года „Наш сосед Россия“ хотели бы внести общий вклад в осознание того, что *свободная от предрассудков* западная общественность является для народов Востока открытой, солидарной и миролюбивой.

дійсності. Все це проходить критично, але без „піднятого вказівного пальця“. Тільки баланс помилок обох сторін (що окремо проявиться лише в майбутньому) може привести до того, щоб конкретно вчитися один в одного.

Частина 3 спрямована на те, щоб дозволити пережити і відчувти **внутринаціональне** спілкування молодих студентів з Російської Федерації та України – за допомогою текстів і фотографій в ході жвавого спілкування, що сприяє зближенню. У результаті відкривається доступ до молодого покоління українців і росіян. Вони здатні подолати забобони і ретроспективні імперські або національні рішення як спадщину минулого, а також шукати і знайти майбутнє в соціально збалансованих, федеративній або децентралізованих вільній Європі. Таке може здійснити тільки сила молоді.

І літні люди з Фонду Касвіц в інтенсивному дискурсі про накопичений досвід передали студентам основний заповіт: Дайте молодому поколінню миротворчі мости і дайте йому майбутнє!

Задokumentовані три зустрічі в колишньому притулку для дітей-сиріт в трилогії 2017 року „Наш сусід Росія“ хотіли б зробити загальний внесок в усвідомлення того, що *вільна від пересудів* західна громадськість є для народів Сходу відкритою, солідарною і миролюбною.